

MỘT SỐ GIẢI PHÁP NÂNG CAO VAI TRÒ CỦA GIẢNG VIÊN TRONG GIẢNG DẠY LÝ LUẬN CHÍNH TRỊ Ở CÁC TRƯỜNG ĐẠI HỌC, CAO ĐẲNG HIỆN NAY

Vũ Thị Thanh Tú, Lê Thị Hương Quê
Trường Cao đẳng Sư phạm Nghệ An

Tóm tắt: Đội ngũ giảng viên đóng vai trò quyết định đến chất lượng của giáo dục và đào tạo của nhà trường, đặc biệt giảng viên dạy các môn Lý luận chính trị là những người thấm nhuần Chủ nghĩa Mác-Lênin, Tư tưởng Hồ Chí Minh, đường lối của Đảng, là người trực tiếp truyền thụ kiến thức cho sinh viên. Vì vậy, giảng viên cần phải phát huy tốt vai trò của mình nhằm đáp ứng yêu cầu thực tiễn đặt ra.

Từ khóa: Vai trò của giảng viên, lý luận chính trị, đại học, giảng viên lý luận chính trị, chất lượng giảng dạy.

SOME SOLUTIONS TO IMPROVE THE ROLE OF LECTURERS IN TEACHING POLITICAL THEORY AT UNIVERSITIES AND COLLEGES TODAY

Vu Thi Thanh Tu, Le Thi Huong Que
Nghe An College of Education

Abstract: The teaching staff plays a decisive role in the quality of education and training of the school, especially the lecturers teaching Political Theory subjects who are imbued with Marxism-Leninism, Ho Chi Minh Thought, the Party's guidelines, and are the ones who directly impart knowledge to students. Therefore, lecturers need to promote their role well to meet the practical requirements.

Keywords: Role of lecturers, political theory, university, political theory lecturer, teaching quality.

Nhận bài: 18/04/2025

Phản biện: 12/05/2025

Duyệt đăng: 17/05/2025

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Các môn lý luận chính trị vốn là những môn học bắt buộc trong các trường đại học ở nước ta với mục tiêu góp phần hình thành thế giới quan, nhân sinh quan, phương pháp luận khoa học và cách mạng; rèn luyện lập trường, tư tưởng chính trị cho sinh viên. Trong bối cảnh sự xuất hiện của cuộc cách mạng công nghiệp 4.0 đã làm thay đổi mọi mặt của đời sống xã hội, trong đó có giáo dục. Nền giáo dục trong thời đại cách mạng công nghiệp 4.0 với sự hỗ trợ rất nhiều của công nghệ, cung cấp cho người học chương trình học tập “mọi lúc, mọi nơi”, phù hợp với nhiều đối tượng đào tạo khác nhau. Đứng trước xu thế thay đổi đó, để sinh viên không bỡ ngỡ và tiếp cận nhanh, hiệu quả những tri thức mới thì giảng viên là người có vai trò vô cùng quan trọng.

Thực tế cho thấy phần lớn sinh viên đang ở trong tình trạng thiếu thông tin chính thống, ít hiểu biết, không cập nhật đường lối, chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước, các quy định của địa phương, của nhà trường. Ngược lại, một bộ phận không nhỏ sinh viên có hiện tượng bội thực về thông tin trái chiều, mặt trái của xã hội, đặc biệt là các luận điệu xuyên tạc, phủ nhận Chủ nghĩa Mác – Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đường lối, quan điểm, chủ trương của Đảng và Nhà nước; bịa đặt, bôi nhọ lãnh tụ và các cán bộ

cấp cao của Đảng và Nhà nước, truyền bá các tư tưởng, lối sống thực dụng, các tệ nạn xã hội, quan điểm phản động, thông qua sách báo, băng, đĩa, hình, blog, facebook.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Vai trò của giảng viên giảng dạy các môn Lý luận chính trị ở các trường Đại học, cao đẳng

Dưới sự phát triển mạnh mẽ của làn sóng cách mạng công nghiệp lần thứ tư, thực hiện chuyển đổi số đã tác động mạnh mẽ đến mọi lĩnh vực của đời sống xã hội. Quá trình đó đã mang đến nhiều cơ hội và thách thức cho sự nghiệp giáo dục và đào tạo ở nước ta nói chung. Trong đó, hoạt động dạy và học các môn lý luận chính trị cũng không nằm ngoài sự tác động đó.

Vì vậy đội ngũ giảng viên lý luận chính trị có vai trò rất quan trọng là người truyền thụ kiến thức, giảng dạy là nhiệm vụ chính và xuyên suốt của giảng viên, là lực lượng trực tiếp đảm nhận vai trò truyền thụ lý luận của chủ nghĩa Mác-Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh; quan điểm, đường lối của Đảng đến với sinh viên, đây chính là những bộ phận quan trọng cấu thành nền tảng tư tưởng của Đảng ta. Đặc thù chung của các môn học lý luận chính trị là khô khan, trừu tượng, nên khó hấp dẫn người học và nhiều vấn đề vượt quá tầm hiểu biết của sinh viên, dẫn đến khó khăn trong việc học

tập, tiếp thu bài giảng, đây là một thách thức lớn đối với giảng viên.

Là người dẫn dắt, định hướng giáo dục tư tưởng chính trị, xây dựng và củng cố niềm tin cho sinh viên. Đây là lực lượng đông đảo, từng thế hệ sinh viên sẽ hiện thực hóa khát vọng phát triển đất nước. Vì vậy, bên cạnh việc quan tâm đào tạo về trình độ chuyên môn, kỹ năng nghề nghiệp, giáo dục lý tưởng chính trị cho sinh viên là một yêu cầu quan trọng và cần phải thực hiện xuyên suốt. Thông qua các nội dung giảng dạy của giảng viên, sau khi lĩnh hội được kiến thức sẽ giúp sinh viên hình thành và nâng cao phẩm chất chính trị và đạo đức cách mạng. Do đó, giảng viên không chỉ là người dạy mà còn là người định hướng cho sinh viên biết vận dụng những hiểu biết ấy vào hoạt động thực tiễn. Từng bước dẫn dắt xây dựng lý tưởng, lối sống cao đẹp cho sinh viên. Góp phần hình thành và hoàn thiện nhân cách con người mới xã hội chủ nghĩa, con người phát triển toàn diện.

2.2. Nâng cao chất lượng đội ngũ giảng viên giảng dạy các môn Lý luận chính trị ở các trường Đại học, cao đẳng

Thứ nhất, người giảng viên phải luôn giữ vững phẩm chất, bản lĩnh chính trị và đạo đức cách mạng. Phẩm chất chính trị và đạo đức cách mạng là yếu tố luôn cần phải có đối với một giảng viên làm công tác giảng dạy lý luận chính trị. Phẩm chất và bản lĩnh chính trị là cái gốc cơ bản để hoàn thành nhiệm vụ được giao trong bất kỳ hoàn cảnh khó khăn nào. Cùng với phẩm chất chính trị, người giảng viên còn phải có đạo đức cách mạng trong sáng. Đó là lòng yêu nghề, tâm huyết và trách nhiệm với những nhiệm vụ mà nghề nghiệp đặt ra. Trong thời đại ngày nay – thời đại chịu tác động mạnh mẽ của cuộc cách mạng công nghiệp 4.0 thì yếu tố này càng trở nên quan trọng và cần thiết. Sự thay đổi của yếu tố thời đại đã làm nảy sinh nhiều vấn đề tư tưởng và các tình huống chính trị, xã hội phức tạp, đòi hỏi người giảng viên phải có bản lĩnh chính trị, giữ vững niềm tin vào chủ nghĩa Mác – Lênin và đứng trên lập trường của chủ nghĩa Mác – Lênin để nhìn nhận vấn đề. Phẩm chất chính trị của người giảng viên giảng dạy lý luận chính trị, trước hết được thể hiện ở chỗ luôn trung thành với chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh và tin tưởng vào sự nghiệp cách mạng của Đảng; nhạy cảm và có khả năng phân tích khoa học đối với những hiện tượng, tình huống chính trị - xã hội mới nảy sinh để định hướng hành động đúng đắn, phù hợp, giải quyết tình huống phức tạp của cuộc đấu tranh trên

mặt trận tư tưởng lý luận hiện nay một cách có hiệu quả.

Thứ hai, phải luôn gắn lý luận với thực tiễn trong quá trình giảng dạy. Gốc của lý luận chính trị là đời sống. Lý luận không áp dụng được vào thực tiễn cuộc sống thì lý luận dù có hay mấy cũng chỉ là lý luận suông. Học thuyết Mác - Lênin vĩnh cửu là nhờ nó bắt rễ, hút nhựa từ hiện thực đời sống khách quan của nhân loại. Do đó, trong mỗi môn học, trong từng bài giảng, giảng viên phải thể hiện được tính thực tiễn xã hội sinh động. Thực tiễn của cuộc sống cần được đưa vào các bài giảng để kiểm chứng tính đúng đắn, khoa học của lý luận. Do đó, để bài giảng sinh động, giàu sức thuyết phục, giảng viên cần phải liên hệ với thực tiễn của thế giới, của đất nước, của địa phương. Sự liên hệ này có thể giảng viên đưa vào từng nội dung trong bài giảng, hoặc gợi mở, đàm thoại với sinh viên, dẫn ra những thực tiễn của địa phương, đất nước, từ đó khái quát làm sáng tỏ lý luận. Song, đó phải là những thực tiễn mang tính điển hình, khái quát chứ không phải là những thực tiễn riêng lẻ, nhỏ nhặt ngoài đời sống xã hội. Vậy nên, giảng viên phải không ngừng cập nhật các thông tin từ thực tiễn, thật am hiểu thực tiễn xã hội để lý giải các vấn đề chính trị, xã hội liên quan và khẳng định nguyên lý, quy luật vận động của các sự vật, hiện tượng trong thế giới.

Thứ ba, không ngừng trau dồi tri thức chuyên ngành và liên ngành, cập nhật thường xuyên những tri thức mới. Mục đích của việc giảng dạy các môn lý luận chính trị là trang bị cho sinh viên thế giới quan, phương pháp luận biện chứng duy vật để áp dụng, giải quyết cho tốt những vấn đề diễn ra trong thực tiễn; giúp sinh viên biết nhìn nhận, xem xét thế giới, xã hội, con người, các sự vật hiện tượng trong mối liên hệ phổ biến, vận động và phát triển, độc lập tư duy. Do vậy, để giảng dạy, giảng viên cần có đủ kiến thức về môn học, hiểu biết sâu môn học, đây là yếu tố quan trọng hàng đầu, nó quyết định chất lượng nội dung giảng dạy.

Thứ tư, cần thường xuyên đổi mới phương pháp dạy để nâng cao tính chủ động, tích cực, sáng tạo của sinh viên trong việc tiếp cận tri thức mới. Mục đích của việc đổi mới phương pháp giảng dạy là nhằm phát huy tính tích cực, năng động, sáng tạo của sinh viên; tránh thái độ thụ động, rập khuôn theo bài giảng của giảng viên, từ đó sinh viên có được phong cách tư duy độc lập trong học tập cũng như trong nghiên cứu khoa học. Đặc biệt, việc đổi mới phương pháp giảng dạy các môn lý

luận chính trị sẽ góp phần làm cho sinh viên thêm quan tâm, hứng thú học tập và nghiên cứu, từ đó thúc đẩy chất lượng và hiệu quả của việc dạy và học các môn khoa học này. Thêm nữa, cùng với sự bùng nổ mạnh mẽ của công nghệ thông tin, sinh viên hoàn toàn có điều kiện thuận lợi để tiếp thu tri thức môn học cả về lý luận và thực tiễn qua nhiều kênh khác nhau, do vậy giảng viên cần đổi mới phương pháp, thường xuyên khơi dậy, rèn luyện và phát triển năng lực tự học, tự nghiên cứu, tự đặt vấn đề và tự giải quyết vấn đề của sinh viên ngay trong quá trình học tập ở trường. Ngoài ra, giảng viên cần hướng dẫn sinh viên cách ghi chép, đọc tài liệu, chuẩn bị semina,... Đây là quá trình rèn luyện cho sinh viên năng lực tư duy chính xác và tư duy biện chứng. Thông qua đó, sinh viên còn rèn luyện được các kỹ năng cần thiết như kỹ năng diễn đạt, thuyết trình, thảo luận; kỹ năng đặt vấn đề và giải quyết vấn đề; kỹ năng nói trước đám đông; kỹ năng tổ chức các hoạt động chuyên môn.

Thứ năm, cần phối hợp với phòng công tác Chính trị - học sinh, sinh viên và Đoàn Thanh niên, Hội Sinh viên... tổ chức tốt các cuộc thi tìm hiểu về chủ nghĩa Mác – Lênin, về Đảng Cộng sản Việt Nam, về Bác Hồ, về quê hương, đất nước... hướng dẫn cho sinh viên tham gia các phong trào như “Đền ơn, đáp nghĩa”, “Nghĩa tình biên giới, hải đảo” hoặc các phong trào xung kích, tình nguyện... Thông qua những hoạt động này, sinh viên có thêm những kiến thức cơ bản về chủ nghĩa Mác – Lênin, đường lối lãnh đạo của Đảng và tư tưởng Hồ Chí Minh; về con đường đi lên CNXH; đồng thời cũng qua những hoạt động này, sinh viên có thêm những trải nghiệm thực tiễn, để qua đó, các em hình thành nên những giá trị đạo đức,

hình thành lối sống đẹp từ đó có thái độ đúng đắn, biết hoà mình, quan tâm và có trách nhiệm với cuộc sống của cộng đồng.

Về phía Đảng ủy, Ban Giám hiệu, Công đoàn, Đoàn thanh niên, Hội sinh viên, các khoa đào tạo, phòng ban chức năng của các nhà trường đặc biệt là đội ngũ giảng viên phải chủ động nắm bắt và dự báo tình hình tư tưởng; kịp thời có biện pháp tuyên truyền, giải thích để sinh viên hiểu rõ những luận điệu sai trái, âm mưu “diễn biến hòa bình”, sự lôi kéo của các thế lực thù địch. Thông qua nhiều kênh, nhiều tổ chức và hình thức để đưa thông tin chính thống, trực tiếp; cung cấp đa dạng các loại tài liệu, tư liệu đến với sinh viên; tăng cường nắm bắt tư tưởng của sinh viên, chú trọng công tác tuyên truyền, giáo dục sinh viên qua mạng xã hội và các phương tiện thông tin đại chúng trong khai thác những ứng dụng tích cực của mạng xã hội để tập hợp và tuyên truyền giáo dục sinh viên.

III. KẾT LUẬN

Giảng viên lý luận chính trị không chỉ truyền thụ những kiến thức lý luận, cung cấp tri thức mà còn là người truyền lửa, thắp sáng niềm tin của học viên với Đảng và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội, là người chiến sĩ trên mặt trận tư tưởng – lý luận. Hiện nay, đội ngũ giảng viên giảng dạy các môn Lý luận chính trị ở các trường Đại học, Cao đẳng đã và đang nỗ lực làm tốt vai trò giáo dục chính trị tư tưởng, đạo đức, lối sống cho sinh viên, góp phần quan trọng khơi dậy mạnh mẽ ý thức tự giáo dục, tự rèn luyện, tu dưỡng và ý chí tự lực, tự cường của nhiều thế hệ sinh viên để cùng toàn dân tộc thực hiện khát vọng phát triển đất nước sánh vai với các nước trong khu vực và trên thế giới.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), *Kết luận số 01-KL/TW ngày 18/5/2021 của Bộ Chính trị về tiếp tục thực hiện Chỉ thị số 05-CT/TW ngày 15/5/2016 của Bộ Chính trị khóa XII “Về đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh”*.
2. Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII, tập I*, NXB Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội.
3. Hồ Chí Minh (2011), *Toàn tập, t.15*, NXB Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội.